

**Nasjonalparkstyret
for Jotunheimen
og Utladalen**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk fjellsenter
Brubakken 2, 2686 Lom
Luster kommune
Kommunehuset, 6868 Gaupne

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 948 80 564
sfinpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/jotunheimen>

Vang Energiverk AS v/ Tor Martin Iversen

Saksbehandler Kari Sveen

Vår ref. 2021/2510-7 432.2

Dykkar ref.

Dato 24.01.2023

Delegert vedtak - Utladalen LVO - motorferdsel og bruk av drone 2023-2025 - Vang Energiverk

Delegert vedtak

I medhald av delegeringsreglementet vedteke av Jotunheimen og Utladalen nasjonalparkstyre 11.05.2016, vert det gjort følgjande vedtak:

Vang Energiverk får med heimel i Naturmangfaldlovas § 48, jf. § 4 i verneforskrift for Utladalen landskapsvernområde, dispensasjon for bruk av drone i samband med inspeksjon av 22 kV kraftlinje frå Tyinoset til Koldedalen/Tyinholmen, i tråd med søknad av 12.01.23.

Dispensasjonen er gjeve med følgjande vilkår:

1. Løyve til bruk av drone gjeld for perioden 2023-2025.
2. Dronen kan brukast i nærområdet langs kraftlinja for toppbefaring av mastene.
3. Det skal takast særleg omsyn til fuglelivet, og dersom det er observasjon av rovfugl eller andre sårbare artar i nærleiken må ein ta ned dronen og vente med flyging til fuglane har trekt unna.

Dispensasjonen gjeld saman med gjeldande dispensasjon av 25.02.21 om bruk av snøskuter:

Vang Energiverk får med heimel i verneforskrift for Utladalen landskapsvernområde § 3 pkt. 6.3. n) og o) dispensasjon for bruk av snøskuter for inspeksjon og vedlikehald av 22 kV kraftlinje frå Tyinoset til Koldedalsbekken, i tråd med søknad av 24.02.21.

Dispensasjonen er gjeve med følgjande vilkår:

1. Løyvet gjeld for perioden 2021-2025.
2. Bruken av snøskuter avgrensar seg til det som er strengt nødvendig, og skal følgje kraftlinja
3. Til planlagt inspeksjon og vedlikehald skal transporten leggjast til kvardagar (måndag-fredag). Dette av omsyn til friluftslivet. Berre ved akutt behov kan bruk av snøskuter skje i helg (laurdag-søndag) eller på heilagdag.
4. Det skal takast omsyn til vilt for å unngå unødig forstyrring.
5. SNO v/ Rigmor Solem skal ha melding om dato seinast dagen før transport. Mobiltelefon 959 65 158, eller e-post rigmor.solem@miljodir.no Dersom førehandsvarsel ikkje er praktisk mogleg, skal melding gjevast så snart som råd i etterkant.
6. Løyvet skal takast med under oppdraget og skal kunne visast fram ved ev. kontroll.
7. Nasjonalparkforvaltninga ber om tilbakemelding i form av ein e-post innan 1. juli kvart år, som viser bruken av snøskuter gjennom vintersesongen.

Dokument i saka

1. Søknad om bruk av drone ved e-post av 12.01.2023.
2. Delegert vedtak av 25.02.2021 - *Utladalen LVO - motorferdsel 2021-2025 - snødekt mark - Vang Energiverk*

Søknaden

Det er søkt om utviding av gjeldande løyve for ettersyn og vedlikehald av 22 kV kraftlinje til også å omfatte bruk av drone:

«Viser til 2021/2510-2 432.2 der vi fikk løyve til å bruke snøskuter til linjebefaring og feilretting av 22 kV linje i Utladalen landskapsvernområde.

Vi har nå gått til anskaffelse av droner, og vil benytte disse til inspeksjon av linjer. Vi ønsker derfor å søke om å inkludere bruk av droner i løyven for Tynlinja mellom Tynosen og Tynholmen.

Fordeler:

- Bruk av drone gir oss mulighet til å befare større linjestrekker raskere, så omfanget av snøskuterbruk kan bli noe redusert for befaringer.
- Vi slipper å koble ut strøm for å toppbefare, og vi unngår klatring ved inspeksjon, som øker personsikkerheten for våre montører.

Ulemper:

- Noe støy fra drone fra luft.»

Vang Energiverk har frå før eit fleirårig løyve 2021-25 for bruk av snøskuter på strekninga.

Heimelsgrunnlag

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltingsmyndigheit for Utladalen landskapsvernområde i medhald av reviderte vedtekter gjeldande frå 01.01.2020. Styret har i møte 11.05.16 delegert til forvaltar å gjera vedtak i kurante saker etter dei spesifiserte dispensasjonsreglane og i saker etter naturmangfaldlova § 48 med etablert forvaltingspraksis. Ein vurderer denne saka av kurant karakter, og i tråd med etablert praksis for tilsyn og vedlikehald med kraftliner.

Verneforskrift og verneformål

Verneforskrifta § 3 pkt. 7.2 om støy har forbod mot bruk av «modellfly og liknande» i landskapsvernområdet. Regelen er tolka slik at «og liknande» omfattar dronar. Det er ikkje nokon spesifisert unntaksregel for denne typen tiltak i verneforskrifta, og ein søknad om dispensasjon krev difor behandling etter den generelle dispensasjonsheimelen i § 4, dvs. vurdering etter naturmangfaldlova § 48.

Naturmangfaldlova § 48 set svært strenge krav til når ein dispensasjon eventuelt kan vurderast, men opnar for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må vera oppfylt. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikkje brukast for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er ein sikkerheitsventil som skal fange opp uføresette eller heilt spesielle tilfelle som ikkje var vurdert på vernetidspunktet.

Formålet med Utladalen landskapsvernområde er « - - å ta vare på eit vilt og vakkert vestlandslandskap med økologisk verdi, kulturell verdi og opplevingsverdi og som er identitetsskapande, i tilknytning til Jotunheimen nasjonalpark. Vidare er formålet med vernet å ta vare på:

- eit naturområde med eit rikt dyre- og planteliv som pregar dette.
- - -

Ålmenta skal ha høve til uforstyrra naturoppleving gjennom utøving av naturvenleg og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.»

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanutkastet frå 2008 gjev ikkje føringar for bruk av dronar, ettersom det var ein lite kjent teknologi da planen vart utarbeidd. Reglar for bruk av «modellfly og liknande» kom inn i verneforskrifta ved revisjonen i 2014. Verneområda er delt inn i ulike soner etter grad av tilrettelegging, og gjennom differensiert forvaltningspraksis tek ein sikte på å bevare områda markert med grønt på forvaltningsplankartet mest mogleg uforstyrra. Soneinndelinga gjeld både i høve til tekniske inngrep og ulike aktivitetar, som bruk av dronar. Sjå kartutsnitt:

Tiltaket er planlagt innan brukssone. Om desse sonene står m.a.: «Det er store naturkvalitetar i områda med brukssone. Det er eit mål å ta vare på desse samstundes som områda vert brukt, ikkje minst for friluftsliv. Retningslinjer og tiltak tek sikte på å finne den optimale balansen mellom bruk og vern.» Her er det opna for m.a. vedlikehald og drft av eksisterande installasjonar, så lenge ein tek omsyn til sårbare artar og andre verneverdiar.

Naturmangfaldlova

Alle tiltak skal vurderast etter naturmangfaldlova §§ 8-12, i tillegg til nml § 48.

Presedens

Det er med visse vilkår etablert praksis å tillate bruk av drone for ulike nytteformål.

Vurdering

Ein dispensasjon for bruk av drone i medhald av naturmangfaldlova § 48 krev at tiltaket ikkje er i strid med formålet med vernet og at det ikkje påverkar verneverdiane nemneverdig. Linjebefaringa vil kunne utførast meir effektivt om ein nyttar drone som hjelpemiddel i tillegg til snøskuter. Bruken vil ikkje skape uroande aktivitet i nye område, sidan dronebruken vil vera konkret lokalisert til eksisterande kraftlinje. Dronar er framandelement som vil kunne forstyrre fugl og vilt, noko som er særleg uheldig i hekke- og ynglesesongen. Så lenge ein unngår nærføring mot sårbare hekkelokaltitetar for rovfugl eller vilt som måtte finnast i området, vil bruk av drone truleg ha liten direkte innverknad på verneverdiane. Ein kan knapt høyre ei elektrisk drone på litt avstand, så ut frå direkte støy er tiltaket lite problematisk.

Saka er vurdert i høve til verneformål og miljørettslege prinsipp i naturmangfaldlova §§8-12:

- *Kunnskapsgrunnlaget* (§ 8) når det gjeld naturmangfald og bruk av områda for planlagde oppdrag er ganske bra. Bruk av drone i tilknytning til kraftlinja vil i liten grad påverke dyrelivet eller vera til sjenanse for friluftsliv. Påverknaden vil i hovudsak gjelde støy i eit avgrensa tidsrom, og er lokalisert til eit avgrensa område langs eksisterande kraftlinje.
- *Føre-var-prinsippet* (§ 9) tilseier at ein har ein streng praksis for motorferdsel og bruk av drone i verneområdet, men tilsyn/vedlikehald er eit nødvendig tiltak med høg nytteverdi. Erfaring med tilsvarande aktivitet over fleire år viser at det er liten grunn for å frykte uføresette verknader som gjer det relevant å vise til nml § 9 i denne saka.
- Etter § 10 «*Økosystemtilnærming og samlet belastning*» skal eit vedtak vurderast i høve til samla påverknad/forstyrning, om eit løyve kan skape presedens, og såleis kan bidra til ei gradvis forringing av området og utholing av verneforskrifta. Oppfølging av energianlegg er knytt til eit svært avgrensa tal aktørar, og vi ikkje skape presedens.
- § 11 om at «*kostnader ved miljøforringelse*» er ikkje vurdert som relevant.
- § 12 *Miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetode*: Målingane vil ikkje kunne gjennomførast på ein effektiv måte utan bruk av motoriserte hjelpemiddel. Tiltaket vil ikkje setja varige spor, men gje litt støy i eit avgrensa tidsrom. Bruk av drone kan vera miljømessig betre ved at tilsynet skjer meir effektivt og at tidsrom med skuterbruk dermed blir korta ned. Drone medfører mindre belastning på naturmiljøet enn andre motoriserte hjelpemiddel. Av omsyn til at «*ålmenta skal ha høve til uforstyrra naturoppleving*» – jf. formålsparagrafen i verneforskrifta – bør ein så langt det er råd unngå utføring på ferie/helgedagar når det normalt er størst friluftslivsaktivitet. Flyging knytt til beredskap og feilsøking vil likevel måtte skje når behovet oppstår, uavhengig av ferietid/helg.

Konklusjon:

Bruk av drone i samband med tilsyn og vedlikehald av kraftline er ei relativt ny arbeidsform, men synest å fungere godt for å få utført nødvendig arbeid på ein mest mogleg rasjonell måte. Arbeidet er knytt til eit eksisterande teknisk inngrep og med gjevne vilkår vil ikkje tiltaket stride mot verneformålet eller påverke verneverdiane nemneverdig, jf. vilkåra i § 48 i naturmangfaldlova.

Informasjon om klagerett

Vedtaket kan klagast inn for Miljødirektoratet av partar i saka eller andre som har rettsleg klageinteresse med ein frist på 3 veker jf. forvaltningslova §§ 28-29. Klagen skal rettast til Miljødirektoratet, men sendast via verneområdestyret v/sekretariatet, som kan gje nærare opplysningar om klagerett og rett til og sjå saksdokument.

Med helsing

Kari Sveen
nasjonalparkforvaltar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statens naturoppsyn - Jotunheimen og
Utladalen

Vang kommune

Årdal kommune

Statsforvalteren i Innlandet

Statsforvalteren i Vestland

Eldrid Nedrelo

Tyinvegen 5161

Postboks 40

Postboks 987

Statens hus, Njøsavegen 2

2975

6881

2604

6863

VANG I VALDRES

ÅRDALSTANGEN

LILLEHAMMER

LEIKANGER